

Ionel Necula

DESPRE „FILOSOFIA LUI BA”

Adevărat este că atunci, prin 2005, când G.G. Constandache a lansat proiectul acestei lucrări*, mi-a propus și mie colaborarea la construcția ei, preluând, după caz, un segment problematic care să se coreleze cu celelalte diviziuni ale ansamblului. Ideea chiar m-a ispitit și numai urgența unor proiecte personale aflate în fază avansată de derulare m-a ținut în afara colectivului.

G.G. Constandache este vrâncean de la Odobești și de mulți ani schimbăm între noi idei, proiecte și informații care ne privesc deopotrivă. Ca distins membru al Catedrei de filosofie din cadrul Politehnicii din București inițiază și coordonează anumite proiecte și-mi pare rău că orașul său de baștină, Odobești, nu-l revendică și nu-l așază în galeria fiilor locali. Cu prilejul zilelor culturale odobestene am avut prilejul să întreb oficialitățile orașului despre el și nimeni nu știa nimic.

E regretabil, pentru că orașul nu debordează de prea multe personalități stenice și laborioase, ca să manifeste apatie față de cele care există și ocupă poziții privilegiate în top. Nădăjduiesc că e vorba de o indiferență episodică și că autoritățile vor ști să-l aproprie, să-l cinstească și să-l așeze în locul pe care îl merită.

E revin la carte și recunosc că ideea m-a interesat de la început și nu o dată am avut tentația de a conferi meditațiilor pe această temă o anumită desfășurare, ceea ce nu s-a concretizat până acum. Un lucru e sigur; orice filozofie a **ba**-ului românesc trebuie să penduleze între sumarele indicații oferite de Noica și fenomenologia lasată moștenire de Hegel. **Filozofia lui Ba** este o formă de autohtonizare a filosofiei moderne, de aducere a filosofiei occidentale în cadre naționale. **Filosofia lui Ba** cuprinde, sau ar trebui să cuprindă întreaga fenomenologie a negației hegeliene plus înveșmântarea ei în bundiță și itari, adică naționalizarea ei. Magistrul Universității din Berlin trebuia coborât de pe soclul sau secular și adus pe plaiul românesc, să păstorească Logosul Mioritic cu mijloacele găsite în aceasta zariște ideatică.

Românul care rostește cu atâta nonșalanță „nu-i bai”, operează de fapt cu dubla negație hegeliană, altfel spus, cum s-a statornicit în așa-zisele „răsturnări” marxiste, care pretind că au repus-o în poziție normală, cu negarea negației. Am putea spune că românul a făcut fenomenologia hegeliană înaintea lui Hegel și fără să-l recunoască drept precursor și teoretician al negației logice.

Există vreo deosebire între **ba**-ul românesc, fixat în secole de viață rațională și bun simț și propedeutica

hegeliană? Una singură, dar fundamentală, esențială, determinantă. Dacă negația gânditorului din Stuttgart este rece, aspră, austeră, **ba**-ul românesc este o formă de tăgadă impregnată de căldură, de emoție, de temperament. Trecerea de la negația hegeliană la **ba**-ul românesc echivalează cu o trecere dintr-o logică rațională într-o logică afectivă.

Dar acestea ar fi fost liniamentele pe care le-aș fi dezvoltat, de-ar fi fost să mă implic în acest proiect coordonat de G.G. Constandache. Ce-a ieșit este o altă problemă asupra căreia vreau să insist în rândurile ce urmează.

Autorii care s-au implicat în proiectul coordonat de G.G. Constandache au drenat problema într-o altă perspectivă; i-au supralicitat așa de mult valențele epistemologice că i-au prelungit înrâuririle până în zona științelor de graniță, și-au integrat-o științelor cognitive pentru a da seama de cunoaștere, de cooperarea obiectului cu subiectul în asumarea gnoseologică a lumii. „Filosofia lui ba” (Editura Amalteea, București, 2007) este o carte colectivă și complexă cu mai multe direcții de analiză, după intuiția celor ce participă la dezbateri.

Se-nțelege că partea cea mai consistentă a problemei este preluată de coordonatorul G.G. Constandache, dar merită să subliniem apăsător și asupra secvențelor semnate de dr. Dumitru Constantin („Gândirea omului modern – culmi și limite”), de biologul Dan Farcaș („Trei pariuri filosofice și două argumente privind divinitatea”), de dr. ing. Ștefan Trausan-Matu („Omul reificat între limbajul de lemn și inteligența artificială”), de Lucia Simona Dinescu („Tehnoștiințele și literatura de graniță”), de istoricul Lidia Trausan Matu („Europa: geografie și istorie”) și de antropologul – psihiatru Valentin Veron Toma („Antropologia medicală – disciplină de graniță”) – fiecare în parte și toți laolaltă contribuind la decantarea unui concept cu multe șanse de a dispecera cercetarea de viitor a științelor cognitive. „Negația, spune într-un loc coordonatorul lucrării, are de servit trei stăpâni diferiți, care se confruntă deseori unul cu altul: gândirea formală, gândirea intuitivă (naturală) și gândirea specializată (limbajul convențional) (p.195).

Are dreptate în ceea ce privește stăpânii, dar, se vede și din structura acestei cărți, numărul specializărilor care pot concura la decorticarea tuturor sensurilor alocate este practic nelimitat. După falimentul teoriei „conștiinței-oglină” și a „dualismului psiho-fizic”, era firesc ca știința să inițieze alte direcții de cercetare.

G.G. Constandache mi-a mărturisit că intenționează să continue cercetarea și să coordoneze încă un volum

* G. G. Constandache, *FILOSOFIA LUI BA*, București, Editura Amalteea, 2007.

lector

cu dezbateri pe această temă. Sper să-i extragă toate sensurile epistemice și să-i confere statut și demnitate de concept cu multe virtuți gnoseologice, dar să-i descifreze și încărcătura etnică în care s-a cuibărit; să-i releve gama potențialităților lucrative, dar și nuanțele eposului românesc în care a fost asimilat.

Îi dorim succes și-i promitem că-i vom urmări trudnicia

cu interes și cu nedisimulată curiozitate paideutică.

PS. Dragul meu G.G. C.,

Te felicit pentru carte, cred c-ai găsit pentru Ba-ul românesc dioramele cele mai oportune de expunere. Sunt deja curios să văd cum se va înfățișa continuarea.

I.N. 24 Septembrie 2008